EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 22.3.2007
KOM(2007) 128 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Kohti kestävää vesienhoitoa Euroopan unionissa

– Vesipolitiikan puitedirektiivin 2000/60/EY täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe –

[SEK(2007) 362]
[SEK(2007) 363]

KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Kohti kestävää vesienhoitoa Euroopan unionissa

JOHDANTO

”Vesi ei ole tavallinen kaupallinen tuote, vaan pikemminkin perintö, jota on sellaisena suojeltava, puolustettava ja kohdeltava”[1]

Vesi on ihmiskunnan selviytymisen ja kehityksen kannalta välttämätön luonnonvara. Se on olennainen osa ihmiselämää, ja sitä tarvitaan monissa teollisuuden toiminnoissa ja prosesseissa. Eläinten, kasvien ja ainutlaatuisten ekosysteemien selviytyminen edellyttää, että luonnossa on riittävästi tarpeeksi hyvälaatuista vettä.

Liialliset vesimäärät voivat aiheuttaa kuolemia ja suurta vahinkoa, kuten lähes vuosittaiset tulvat Euroopan unionissa ovat osoittaneet. Yhtä vakava asia on veden niukkuus, joka näkyy yhä useammin esiintyvinä kuivuuksina. Ilmastonmuutoksen vaikutuksista tehdyt ennusteet antavat syytä olettaa, että näistä ilmiöistä tulee entistä yleisempiä ja kärjistetympiä.

Vuonna 2000 hyväksytyn **vesipolitiikan puitedirektiivin**[2] tavoitteena on varmistaa kestävä tasapaino kaikkien näiden näkökohtien välillä. Vesipolitiikan puitedirektiivillä luodaan perusta nykyaikaiselle, kokonaisvaltaiselle ja kunnianhimoiselle EU:n vesipolitiikalle.

Tässä tiedonannossa esitetään yhteenveto ensimmäisestä vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanon edistymistä koskevasta kertomuksesta (jota edellytetään vesipolitiikan puitedirektiivin 18 artiklan 3 kohdassa)[3]. Lisäksi siinä annetaan suosituksia seuraavaa tärkeää etappia eli vesipiirin hoitosuunnitelmia varten. Hoitosuunnitelmilla, jotka on laadittava joulukuuhun 2009 mennessä, tehdään todellisia parannuksia koko vesienhoitojärjestelmään. Niiden yhteydessä laaditaan toimenpideohjelmia, jotka on pantava täytäntöön vuoteen 2012 mennessä ja joilla puitedirektiivin ympäristötavoitteet pyritään saavuttamaan vuoteen 2015 mennessä.

1. LYHYT KATSAUS EU:N VESIPOLITIIKKAAN

Vesipolitiikan puitedirektiivissä vahvistetaan säännökset, joilla taataan, että kaikkialla Euroopassa on riittävästi hyvälaatuista vettä. Päämääränä on

- ulottaa vesiensuojelu kaikkiin vesivaroihin eli sisämaan ja rannikoiden pintavesiin sekä pohjavesiin
- saavuttaa ”hyvä tila” kaikissa vesivaroissa vuoteen 2015 mennessä

---

1 Vesipolitiikan puitedirektiivin johdanto-osan 1 kappale.

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

3 Yksityiskohtaisempi analyysi esitetään komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (SEK(2007) 362).

- luoda perusta vesienhoidolle vesistöalueilla
- kytkeä päästöjen raja-arvot ja ympäristönlaatunormit toisiinsa
- varmistaa, että veden hinnoittelu kannustaa vesivarojen tehokkaaseen käyttöön
- saada kansalaiset aktiivisemmin mukaan
- yksinkertaistaa lainsäädäntöä.

Direktiivissä myös yksilöidään kaksi alaa, joilla on tarpeen antaa yksityiskohtaisempia säädöksiä: pohjavesi (17 artikla) ja prioriteettiaineet[4] (16 artikla). Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat vastikään uuden pohjavesidirektiivin[5]. Sen sijaan ehdotus prioriteettiainedirektiiviksi[6] on vielä käsiteltävänä.

EU:n vesipolitiikan soveltamisalan laajentamiseksi ja sen kattavan hoito- ja suojelukehyksen täydentämiseksi on viime aikoina annettu kaksi muuta lainsäädäntöehdotusta: ehdotus tulvien arviointia ja hallintaa koskevaksi direktiiviksi[7] ja ehdotus meriympäristön suojelustrategiaa koskevaksi direktiiviksi[8].

2. EUROOPAN VESISTÖT – UHANALAINEN LUONNONVARA

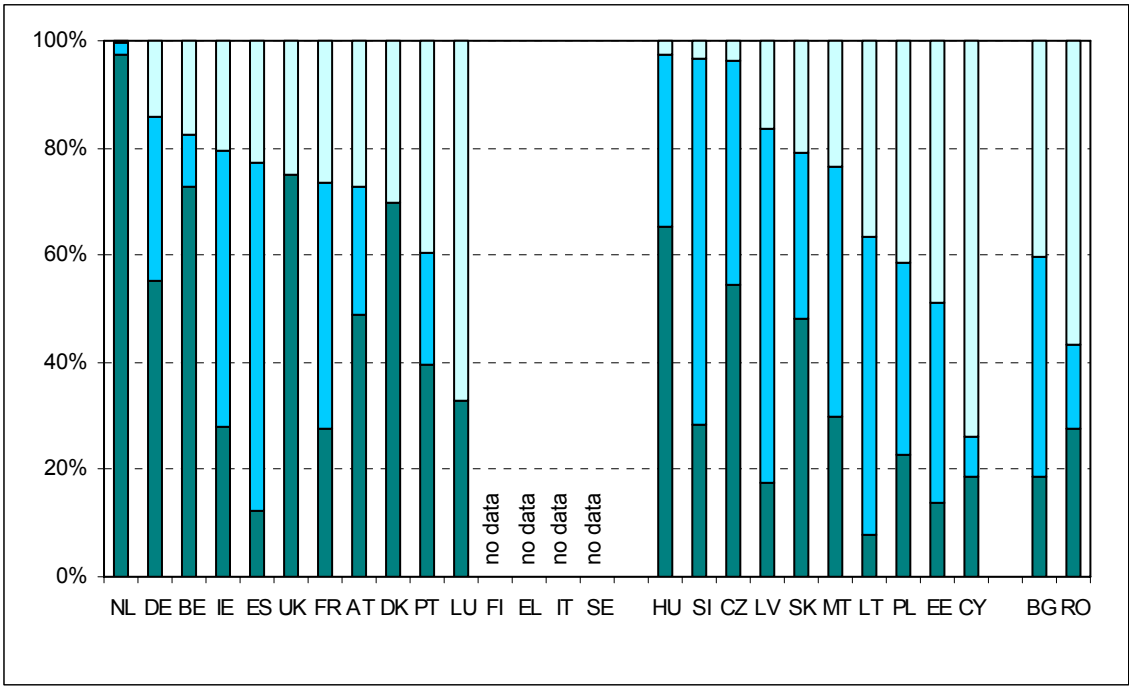
Vesipolitiikan puitedirektiivin 5 artiklan mukaisesti kunkin jäsenvaltion oli laadittava ympäristöä koskeva ja taloudellinen analyysi joulukuuhun 2004 mennessä pääosin senhetkisten tietojen perusteella. Jäljempänä esitetyt tulokset perustuvat täysin jäsenvaltioilta saatuihin raportteihin 5 artiklan mukaisista analyyseistä.

2.1. EU:n vesistöjen tila luultua huonompi

Vesipolitiikan puitedirektiivin liitteessä II olevien 5 artiklaa koskevien eritelmien osalta jäsenvaltioiden oli vastattava seuraavaan keskeiseen kysymykseen: kuinka suuri on vesipolitiikan puitedirektiivin ympäristötavoitteiden saavuttamatta jäämisen riski, kun asiaa arvioidaan tämänhetkisten tietojen perusteella? (ks. kuva 1). Tulokset kuvaavat sitä, kuinka kaukana tai lähellä kansalliset vesiensuojelutoimet ovat vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteista, jotka on saavutettava vuoteen 2015 mennessä.

---

4 Pintavesiä pilaavat kemikaalit, jotka ovat ongelma kaikkialla EU:ssa.
5 Direktiivi 2006/118/EY, EUVL L 372, 27.12.2006, s. 19.
6 KOM(2006) 397 lopullinen, 17.7.2006.
7 KOM(2006) 15 lopullinen, 18.1.2006.
8 KOM(2005) 505 lopullinen, 24.10.2005.

Kuva 1: Pintavesistöjen tila prosenttiosuuksittain ja jäsenvaltioittain suhteessa vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteisiin (tiedot perustuvat jäsenvaltioiden ilmoituksiin)[9]

■ *= tavoitteiden saavuttaminen vaarassa,* ■ *= puutteelliset tiedot,* ■ *= tavoitteet saavutetaan*

Vesistöjä, jotka täyttävät kaikki vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteet, on tosiasiassa vähän, ja joissakin maissa ainoastaan yhden prosentin verran. Tuloksia on kuitenkin tarkasteltava lähemmin.

Tavoitteiden saavuttaminen on vaarassa erityisesti tiheään asutuilla alueilla ja sellaisilla alueilla, joilla vettä käytetään intensiivisesti ja usein myös kestämättömästi. Vesipolitiikan puitedirektiivissä myös otetaan ensi kertaa yhteisön tasolla huomioon kaikki vesivaroihin kohdistuvat kuormitukset ja muut vaikutukset, muun muassa ekosysteemien rakenteen heikentymisestä johtuvat ongelmat ja biologisiin parametreihin kohdistuvat vaikutukset. Monet jäsenvaltiot ovat reagoineet tähän haasteeseen arvioimalla veden ekosysteemien tilaa ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä indikaattoreita ”pahimman tapauksen skenaarion” avulla.

EU:n vesipolitiikassa tarkasteltiin jo kauan ennen vesipolitiikan puitedirektiivin käyttöönottoa joitakin suuria kuormituksia, kuten vesistöön johdettua talousjätevettä[10], maatalouden ravinteita[11], teollisuuden päästöjä[12] ja vaarallisten aineiden päästöjä[13]. Kuormitusten vaikutuksista tehty yhteisanalyysi osoittaa, että lainsäädännön täytäntöönpanossa (joka joissakin jäsenvaltioissa on erittäin heikkoa), on selkeitä eroja. Ongelmat on suureksi osaksi voitu ratkaista niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat tehneet riittäviä investointeja kuluneiden 10–30 vuoden aikana. EU:hun vuonna 2004 liittyneissä kymmenessä jäsenvaltiossa ja vuonna

9 Lisätietoja on asiakirjassa SEK(2007) 362.
10 Direktiivi 91/271/ETY (EYVL L 135, 30.5.1991, s. 40).
11 Direktiivi 91/676/ETY (EYVL L 375, 31.12.1991, s. 1–8).
12 Direktiivi 96/61/EY (EYVL L 257, 10.10.1996, s. 26).
13 Direktiivi 76/464/ETY (EYVL L 129, 18.5.1976, s. 23) ja sen johdannaisdirektiivit.

2007 liittyneissä kahdessa jäsenvaltiossa (yhdessä EU12-maat) on otettu käyttöön siirtymäkausia, jotta suuria investointeja edellyttävä pistekuormituslähteen valvontaa koskeva lainsäädäntö voidaan panna täysimääräisesti täytäntöön. Suurin osa siirtymäkausista päättyy vuonna 2015.

Yhdyskuntajätevesien aiheuttama pilaantuminen – direktiivin täytäntöönpanon tila (lisätietoja asiakirjassa SEK(2007) 363)

Euroopan yhteisön hyväksymällä yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevalla direktiivillä 91/271/ETY on tarkoitus säännellä suurehkojen kylien ja kaupunkien yhdyskuntajätevesien käsittelyä. Direktiivissä nimenomaisesti määritellään, miten yhdyskuntajätevedet on käsiteltävä.

EU15-maissa huomattavaa osaa jätevesistä ei edelleenkään käsitellä asianmukaisesti ennen niiden johtamista pintavesiin. Jäsenvaltiot ovat panneet direktiivin täytäntöön ainoastaan 81-prosenttisesti, kuten tilanne 1. päivältä tammikuuta 2003 osoittaa[14]. Pääasiallisena ongelmana on se, ettei yhdyskuntajätevesien käsittelyä ole toteutettu (asianmukaisesti) ja ettei pilaantumiselle erityisen alttiita alueita ole määritelty. Alttiilla alueilla tarvitaan tiukempia käsittelysääntöjä, jotta alttiita järviä, rannikkovesiä ja merivesiä voidaan suojella ravinteiden aiheuttamalta pilaantumiselta. Komissio kyseenalaistaa joidenkin jäsenvaltioiden ilmoittamat täytäntöönpanotiedot. Komissio on viime vuosina ryhtynyt tällaisissa tapauksissa päättäväisiin oikeustoimiin useita jäsenvaltioita vastaan.

EU on käyttänyt huomattavan paljon yhteisön varoja (pääosin koheesiorahastoista) jätevedenpuhdistamojen yhteisrahoittamiseen jäsenvaltioissa. Esimerkiksi vuosina 2000–2006 neljälle EU15-maalle myönnettiin 9 miljardia euroa ja kaikille EU10-maille 5,6 miljardia euroa. EU12-maita eli uusia jäsenvaltioita varten on varattava arviolta noin 35 miljardia euroa tuleviksi 10 vuodeksi, jotta ne pystyvät täyttämään direktiivin vaatimukset.

Maatalouden nitraattien aiheuttama pilaantuminen – direktiivin täytäntöönpanon tila (lisätietoja asiakirjassa KOM(2007) 120 lopullinen)

Maatalouden hajakuormitus on suuri uhka EU:n vesivaroille. Nitraattidirektiivin kolmannessa täytäntöönpanokertomuksessa vahvistetaan, että maatalous on huomattava pohja- ja pintavesien nitraattikuormituksen ja rehevöitymisen lähde. Nitraattidirektiivin täytäntöönpanossa on edistytty viime vuosina, mutta lisätoimia tarvitaan, sillä täytäntöönpano on vielä kesken. Erityisesti eteläisissä jäsenvaltioissa ovat vielä määrittelemättä nitraattikuormitukselle alttiit alueet, joiden osuus EU15-maissa nousi 35,5 prosentista 44 prosenttiin vuosina 1999–2003. Toimintaohjelmien toimenpiteiden laatua ja kattavuutta on parannettava. Lisäksi on toteutettava vahvistettuja toimia, jos käy ilmeiseksi, ettei direktiivin tavoitteita voida muuten saavuttaa.

2.2. Kuormitukset ja kuormittajat – kestämättömän vedenkäytön seuraukset

Suurimmat ja laajimmalle levinneet kuormitukset ovat hajakuormitus, vesiekosysteemien fysikaalinen heikkeneminen (fysikaaliset muutokset) ja – erityisesti Etelä-Euroopassa – veden liikakäyttö. Pistekuormitus on edelleen suuri ongelma joissakin EU15-maissa ja yleisemmin

[14] Tietoja on saatavilla ainoastaan 1.1.2003 saakka. Direktiivin 97/271/ETY täytäntöönpanon tila EU27-maissa eli kaikissa jäsenvaltioissa on määrä julkaista vuonna 2008.

EU12-maissa. Suurimmat kuormittajat ovat teollisuus, kotitaloudet, maatalous, merenkulku, vesivoima, tulvien torjunta ja kaupunkien kehittäminen.

Se, ettei ympäristökustannuksia ole sisällytetty hintoihin, saattaa olla yksi syy sille, ettei vedenkäyttö ole ollut kestävää tähän saakka. Vesipolitiikan puitedirektiivillä otetaan kuitenkin käyttöön järjestelmä, jonka mukaan ympäristö- ja luonnonvarakustannukset on otettava huomioon määriteltäessä eri käyttäjien maksuosuutta vesipalvelujen kustannusten kattamiseksi.

3. JÄSENVALTIOIDEN SUORITUSTASOSSA PARANTAMISEN VARAA

Komissio on arvioinut jäsenvaltioiden raportteja seuraavien neljän näkökohdan perusteella: edistyminen vesipolitiikan puitedirektiivin saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä, 3 artiklan noudattaminen, 5 artiklan noudattaminen ja yleinen raportointitaso. Kolmea viimeksi mainittua näkökohtaa koskevat tulokset ilmenevät kuvasta, joka osoittaa jäsenvaltioiden suhteellisen suoritustason yksinkertaisen pisteytyksen avulla. Menetelmä, yksityiskohtaisemmat tulokset ja niiden tulkinta esitetään oheen liitetyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa[15].

3.1. Vesipolitiikan puitedirektiivin puutteellinen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

Vain muutamat EU15-maat saattoivat vesipolitiikan puitedirektiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään vaadittuun määräaikaan eli joulukuuhun 2003 mennessä. Tämän vuoksi komissio käynnisti 11 rikkomistapausta, ja yhteisön tuomioistuin langetti viidelle jäsenvaltiolle[16] tuomion, koska nämä eivät olleet ilmoittaneet komissiolle säädöksiä, joilla vesipolitiikan puitedirektiivi oli saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi yhteisön tuomioistuin täsmensi joitakin kysymyksiä, jotka liittyivät saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä[17]. EU12-maiden oli ilmoitettava kansallisesta lainsäädännöstään niiden liittymispäivään mennessä. Ne kaikki noudattivat määräaikaa.

Vesipolitiikan puitedirektiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on ollut hyvin puutteellista. Alustavan arvion perusteella komissio totesi, että 19 jäsenvaltiolla on vakavia ongelmia 4, 9 ja 14 artiklan suhteen. Useimmat muista jäsenvaltioista eivät ole onnistuneet saattamaan vesipolitiikan puitedirektiiviä täysimääräisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komissio aikoo tarttua näihin puutteisiin ensi kädessä.

3.2. Hallinnolliset järjestelyt (3 artikla) – rohkaiseva alku

Kansalliseen lainsäädäntöön saattamisen jälkeen seuraava tärkeä vaihe on vesipiirien käyttöönotto ja toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen (3 artiklan mukaisesti). Useimmat jäsenvaltiot toimittivat raporttinsa komissiolle määräajassa. Myöhästyneen raportoinnin vuoksi komissio käynnisti yhdeksän rikkomusmenettelyä, joista kahdeksassa on tähän mennessä saatu aikaan ratkaisu.

---

15 SEK(2007) 362.

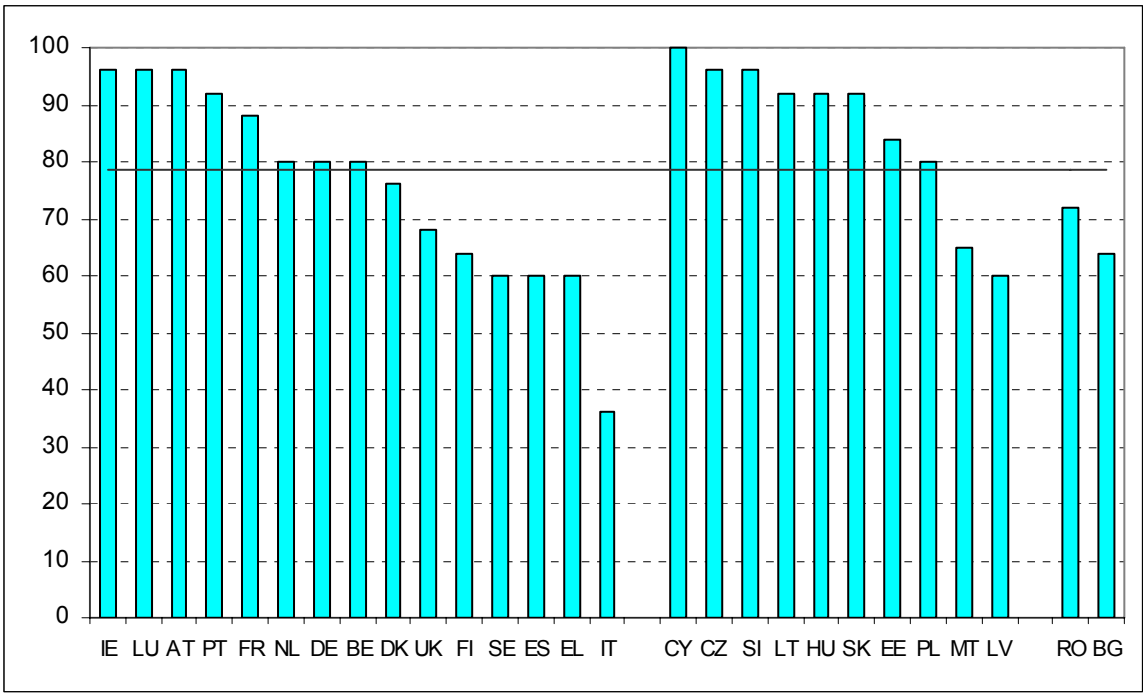
16 Belgia (asia C-33/05), Luxemburg (asia C-32/05), Saksa (asia C-67/05), Italia (asia C-85/05) ja Portugali (asia C-118/05).

17 Asia C-32/05, komissio vastaan Luxemburg, tuomio 30.11.2006. Tämä on ainoa vielä käsiteltävänä oleva asia.

Vaikka useimmilla hallinnollisilla järjestelyillä pitäisi voida varmistaa asianmukainen täytäntöönpano, vasta tulevina vuosina nähdään, miten asiassa edistytään käytännössä. Ei kuitenkaan ole täysin selvää, miten eri viranomaisten välinen koordinointi toimii kussakin jäsenvaltioissa.

Jäsenvaltioiden suoritustaso vesipiirien käyttöönotossa ja viranomaisten nimeämisessä ilmenee kuvasta 2.

Useimmat niistä jäsenvaltioista, jotka kuuluvat kansainväliseen vesipiiriin, ovat toteuttaneet tarvittavat järjestelyt ja koordinointitoimet. Joissakin jäsenvaltioissa tämä prosessi on vielä kesken tai kansainvälisiä koordinointitoimia olisi selkeästi parannettava. Lisätietoja 3 artiklan mukaisten raporttien arvioinnista saa komission yksiköiden valmisteluasiakirjasta.

Kuva 2: Edistyminen vesipolitiikan puitedirektiivin 3 artiklan (hallinnolliset järjestelyt) täytäntöönpanossa jäsenvaltioittain ja EU27-maiden keskiarvo (tiedot perustuvat jäsenvaltioiden raportteihin).[18]

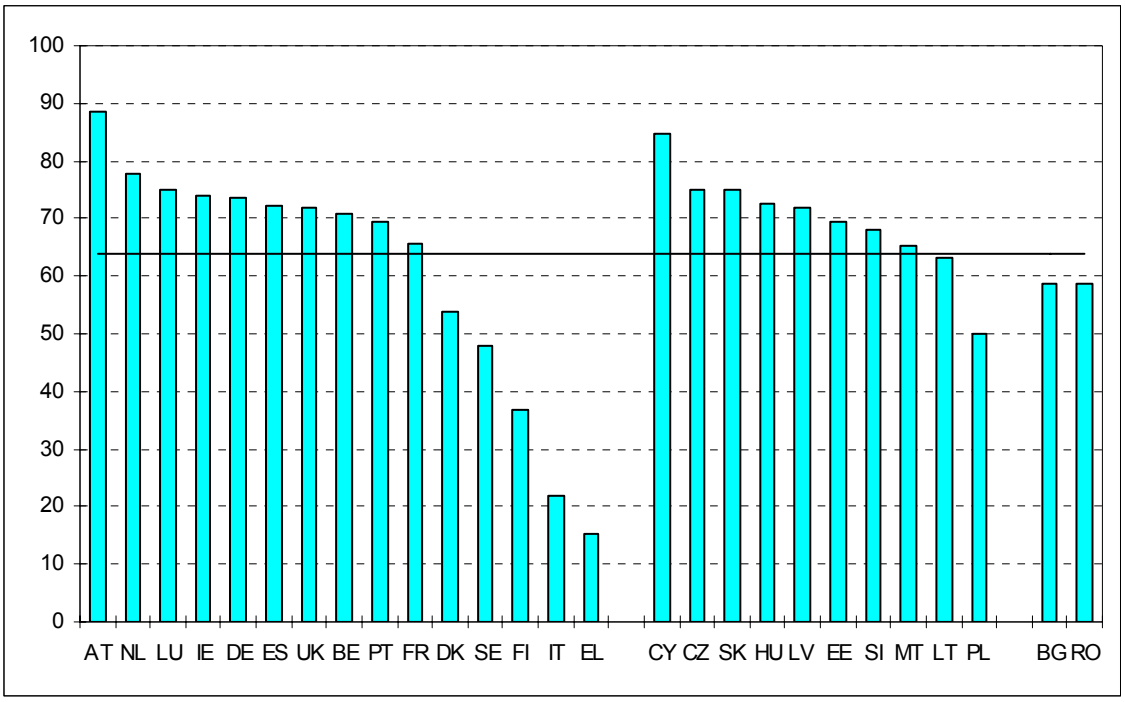
3.3. Ympäristöä koskeva ja taloudellinen analyysi (5 artikla) – olennaisia eroja ja joitakin suuria puutteita

Ensimmäinen vesipolitiikan puitedirektiiviä koskeva analyysi sisältää kattavan arvion kaikista ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön ja taloudellisen analyysin vedenkäytöstä ja kustannusten kattamisen tasoista. Useimmat jäsenvaltiot toimittivat raportit määräajassa. Komissio on kuitenkin käynnistänyt rikkomismenettelyn kahta sellaista jäsenvaltiota vastaan, jotka toimittivat ensimmäisen (puutteellisen) raporttinsa huomattavan myöhässä.

[18] Lisätietoja luvuista ja niiden tulkinnasta on asiakirjassa SEK(2007) 362.

Kaiken kaikkiaan useimmat jäsenvaltiot näkivät hyvin paljon vaivaa ensimmäistä analyysiään varten. Analyysit muodostavat tietopohjan, jollaista EU:ssa ei aikaisemmin ole ollut. Raporttien laatu ja tarkkuus vaihtelevat kuitenkin huomattavasti.

Kuva 3 osoittaa jäsenvaltioiden suoritustason. Useat jäsenvaltiot olivat laatineet vähintäänkin tyydyttävän raportin. Kaikki tietoaukot on kuitenkin on korjattava, jotta voidaan luoda vakaa perusta vuonna 2009 toimitettaville vesipiirin hoitosuunnitelmille. Muutamat raportit eivät selvästikään täytä direktiivin vähimmäisvaatimuksia. Suurimpia puutteita on taloudellisessa analyysissä, erityisesti vesipalvelujen ja vedenkäytön asianmukaisessa yksilöimisessä sekä kustannusten kattamisen tason arvioinnissa. Näitä tuloksia selitetään seikkaperäisemmin komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

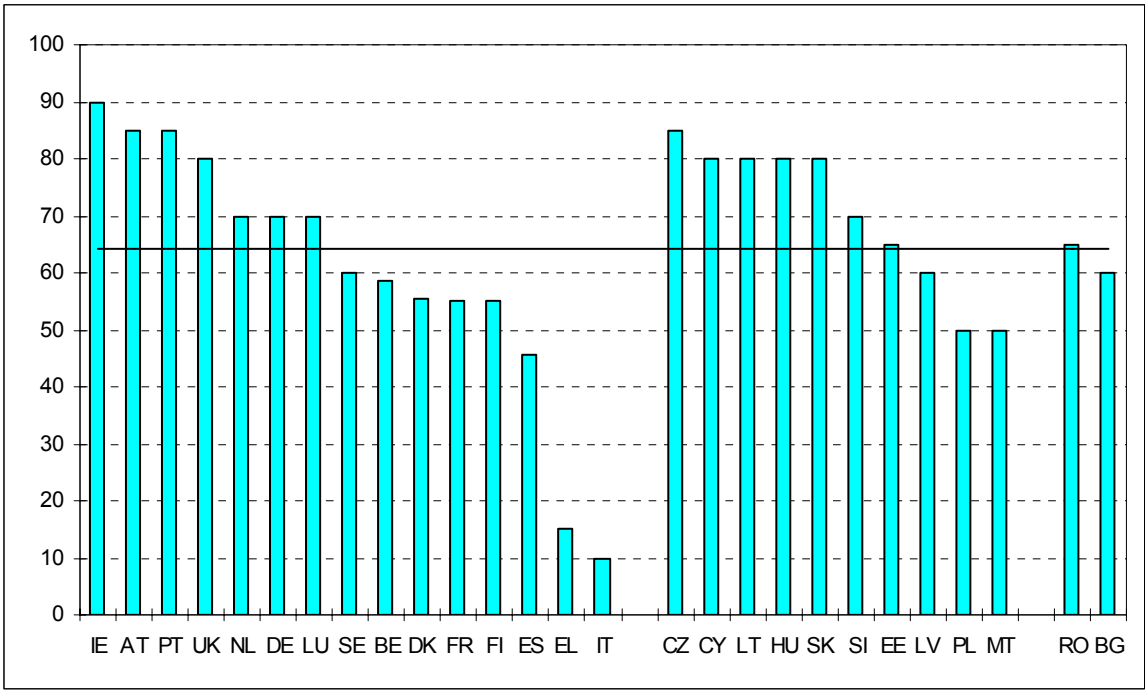

Kuva 3: Edistyminen vesipolitiikan puitedirektiivin 5 artiklan (ympäristöä koskeva ja taloudellinen analyysi) täytäntöönpanossa jäsenvaltioittain ja EU27-maiden keskiarvo (tiedot perustuvat jäsenvaltioiden raportteihin; Bulgarian ja Romanian luvut perustuvat alustaviin arvioihin).[18]

3.4. Raportointitaso – joitakin hyödyntämättömiä mahdollisuuksia

Raporttien sisällön laadun lisäksi toinen tärkeä indikaattori on yleinen raportointitaso. Vesipolitiikan puitedirektiivi tarjoaa huomattavia hallinnon yksinkertaistamisen ja pitkäaikaisten kustannussäästöjen mahdollisuuksia. Jos raportit olisivat selkeämpiä ja täydellisempiä, niiden tuloksista voitaisiin tiedottaa kansalaisille helpommin.

Raportointitasoa mitataan ensi sijassa sen perusteella, onko raportti toimitettu ajoissa ja onko se selkeä ja aukoton. Kuva 4 havainnollistaa tätä asiaa, ja siitä ilmenevät jäsenvaltioiden keskimääräiset pisteet 3 ja 5 artiklan raportointivaatimusten täyttämisessä.

Kuvio 4: Raportointitaso jäsenvaltioittain ja EU27-maiden keskiarvo (tiedot perustuvat jäsenvaltioiden raportteihin).[18]

4. SUOSITUKSET JÄSENVALTIOIDEN TOIMIKSI VUOTEEN 2009 MENNESSÄ

Jäsenvaltioiden on saatettava päätökseen ensimmäiset vesipiirin hoitosuunnitelmat vuoden 2009 loppuun mennessä ja otettava käyttöön veden hinnoittelupolitiikka vuonna 2010. Aikaa on vielä riittävästi parantaa vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanoa ja korjata tietoaukot. Lisäksi velvollisuus, jonka mukaan kansalaisille on tiedotettava ja heitä on kuultava hoitosuunnitelmien laatimisesta, edellyttää avoimuuden lisäämistä ja perustelujen antamista siitä, mitkä toimet ovat tarpeellisia ja kustannustehokkaita ja mitkä poikkeukset hyväksyttäviä.

Tästä syystä komissio kehottaa jäsenvaltioita keskittymään erityisesti seuraaviin kolmeen alaan:

a) **Korjataan puutteet.** Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioita kannustetaan

- panemaan täysimääräisesti täytäntöön muu relevantti EU:n lainsäädäntö, erityisesti yhdyskuntajätevesiä ja nitraatteja koskeva lainsäädäntö

- ottamaan käyttöön kaikki vesipolitiikan puitedirektiivin edellyttämät taloudelliset välineet (hinnoittelu, vesipalvelujen kustannusten kattaminen, ympäristö- ja luonnonvarakustannukset sekä saastuttaja maksaa -periaate). Hyödyntämällä näitä välineitä täysimääräisesti voidaan todellisesti edistää kestävää vesienhoitoa

- ottamaan kansallisella tasolla käyttöön kattava ekologinen arviointi- ja luokittelujärjestelmä perustaksi vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanolle ja puitedirektiivissä säädetyn ”hyvän ekologisen tilan” tavoitteen saavuttamiselle. Käynnissä olevan interkalibrointimenettelyn puutteet on korjattava

mahdollisimman pian. Vain aukottomalla, vakaalla ja luotettavalla ekologisella arvioinnilla voidaan lisätä luottamusta vesipolitiikan puitedirektiiviin ja taata sen uskottavuus

- parantamaan menetelmiä ja strategioita, jotka koskevat muutamia avainkysymyksiä (kuten voimakkaasti muutettujen vesistöjen nimeämistä, riskinarvioinnin perusteita ja pohjavesimuodostuman määrällistä tilaa) ja lisäämään jäsenvaltioiden välistä vertailtavuutta erityisesti kansainvälisten vesipiirien suhteen

- vähentämään huomattavasti 5 artiklan mukaisten analyysien tietoaukkoja osana vesipiirin hoitosuunnitelmien valmistelutoimia.

b) **Sisällytetään kestävä vesienhoito osaksi muita politiikan aloja.** Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioita kannustetaan

- varmistamaan, että sellaisista infrastruktuurihankkeista ja kestävän kehityksen mukaisista ihmisten toimista, jotka saattavat heikentää vesiympäristöä, tehdään asianmukainen ympäristövaikutusten arviointi. Tässä yhteydessä on ratkaisevan tärkeää, että 4 artiklan 7 kohta pannaan täysimääräisesti täytäntöön ja että sitä sovelletaan asianmukaisesti, avoimesti ja koordinoidusti

- varmistamaan, että rahoitusta myönnetään riittävästi. Kansallista rahoitusta ja EU:n rahoitusvälineitä, esimerkiksi yhteisen maatalouspolitiikan ja koheesiopolitiikan välineitä, olisi hyödynnettävä parhaalla mahdollisella tavalla. Nykyisillä vesialalla tehtäviin parannuksiin myönnetyillä kansallisilla määrärahoilla ei voida vastata kaikkiin niihin tarpeisiin, jotka on yksilöity vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisissa ympäristöanalyyseissä.

c) **Hyödynnetään paremmin kansalaisten osallistumista.**

- Kansalaisten osallistuminen olisi nähtävä mahdollisuutena. Meneillään oleva vapaaehtoista ilmoittamista koskeva työ ja Euroopan vesitietojärjestelmä lisäävät kansalaisille suunnatun tiedottamisen avoimuutta.

5. KOMISSION TOIMET – TARJOUS KUMPPANUUDEN JATKAMISEKSI

Edellä mainituista arvioista ja suosituksista tulee selkeästi esille se, että vesipolitiikan puitedirektiivin menestyksekäs täytäntöönpano vaatii jäsenvaltioilta vielä monia kunnianhimoisia ja haastavia toimia. Komissio tietää, että sillä on tässä yhteydessä tärkeä tehtävä. Siksi se aikoo toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisia ja joista muutamilla on kauaskantoisia päämääriä. Nämä toimenpiteet on esitetty seuraavassa:

Toimenpide 1: uudistetaan kumppanuus jäsenvaltioiden kanssa

Komissio aikoo jatkaa yhteisen täytäntöönpanostrategian yhteydessä tehtyä menestyksekästä yhteistyötä. Yhteisellä työohjelmalla[19], jota jäsenvaltiot ja kolmannet maat toteuttavat ja johon osallistuu sidosryhmiä ja valtiosta riippumattomia järjestöjä, on tarkoitus lisätä tietoisuutta, parhaita toimintatapoja ja tiedonvaihtoa joistakin avainkysymyksistä. Komissio on vakuuttunut siitä, että tämä täytäntöönpanoa koskeva lähestymistapa on jo tuottanut parempia tuloksia kuin mitä olisi voitu tuottaa muodollisemmalla lähestymistavalla. Komissio ei kuitenkaan epäröi käyttää perustamissopimuksen mukaisia valtuuksiaan, jos lähestymistapa osoittautuu vääräksi.

Komissio aikoo ensi sijassa korjata kohdassa 5.1 mainitut puutteet, erityisesti ne, jotka koskevat taloudellisia välineitä. Komissio aikoo myös toteuttaa erityisiä toimia ekologisen tilan arvioinnin parantamiseksi. Vuonna 2005 komissio julkaisi interkalibrointiverkkoon kuuluvat seurantapaikat[20]. Tällä hetkellä komissio laatii interkalibroinnin tuloksia koskevaa päätöstä, joka tarjoaa vertailukohdan sille, mitä käsitteellä ”hyvä ekologinen tila” ymmärretään eri jäsenvaltioissa. Päätös on määrä hyväksyä ennen vuoden 2007 loppua. Tämän jälkeen komissio aikoo jatkaa ponnisteluita kattavan kehyksen luomiseksi vesiympäristön biologisen monimuotoisuuden ekologista arviointia varten.

Lisäksi komissio aikoo jatkossakin auttaa EU12-maita EU:n vesipolitiikan täytäntöönpanossa ja osallistua kansainvälisiin vesialan yleissopimuksiin.

Toimenpide 2: varmistetaan vesipolitiikan sisällyttäminen osaksi muita EU:n politiikan aloja

Vesipolitiikka on jo sisällytetty huomattavan hyvin osaksi muita EU:n politiikan aloja, erityisesti maataloutta, energia-alaa, liikennettä, tutkimusta, ulkosuhteita ja alueellista kehitystä. EU:n ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten väliset avoimet keskustelut, joihin ovat osallistuneet myös kaikki relevantit sidosryhmät ja valtiosta riippumattomat järjestöt, ovat tuottaneet arvokkaita tuloksia ja päätelmiä[21].

Komissio aikoo myös jatkossa olla tällä alalla johtoasemassa ja tutkia, millä muilla tavoilla voitaisiin tehostaa vesinäkökohtien sisällyttämistä osaksi muita EU:n politiikan aloja ja säädöksiä. Tarkoituksena on saada muut politiikan alat mukaan edistämään vesiympäristön suojelua entistä tehokkaammin ja saavuttaa vesipolitiikan puitedirektiivin, tulvariskien hallintaa koskevan direktiivin ja yhteisön muun vesilainsäädännön tavoitteet.

Kuten EU:n vesiasioista vastaavat johtajat vastikään totesivat[22], vesi- ja maatalouspolitiikka on mahdollista kytkeä tiiviimmin toisiinsa tulevissa neuvotteluissa yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta. Koheesiopolitiikan alalla komissio aikoo jatkaa ponnisteluita sen varmistamiseksi, että koheesiorahoitus on samassa linjassa vesipolitiikan

---

19 Ks. uusi työohjelma Internet-sivulla http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/strategy4.pdf

20 Komission päätös 2005/646/EY, 17.8.2005 (EUVL L 243, 19.9.2005, s. 1).

21 Joitakin tärkeitä tuloksia on asiakirjan SEK(2007) 362 liitteessä.

22 EU:n vesiasioista vastaavat johtajat hyväksyivät vastikään maatalousjulistuksen, josta keskusteltiin ympäristöneuvostossa (16650/06 ENV 698 AGRI 402), joulukuu 2006, ks. http://forum.europa.eu.int/Public/irc/env/wfd/library.

kanssa[23]. Liikennepolitiikkaa (vesiliikennettä) ja energiapolitiikkaa (vesivoimaa) toteutetaan myös jatkossa tavalla, joka vähentää vesiympäristölle aiheutuvia haittavaikutuksia. Vesiasioiden olisi myös säilyttävä yhtenä tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman täytäntöönpanon painopisteistä. Lisäksi tuleva tarkastelu, jossa käydään läpi muuta ympäristölainsäädäntöä, kuten ympäristön pilaantumisen yhtenäistä ehkäisemistä ja vähentämistä koskevaa direktiiviä ja luontodirektiiviä, saattaa edesauttaa vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteiden saavuttamista.Komissio aikoo myös jatkossa edistää tehostettua vesienhoitoa relevanteissa kolmansissa maissa.

Toimenpide 3: edistetään taloudellisten välineiden käyttöä

Komissio aikoo asettaa taloudellisten välineiden käytön painopisteeksi täytäntöönpanon yhteydessä ja kannustaa runsaampaan parhaita toimintatapoja koskevaan tietojenvaihtoon jäsenvaltioiden kanssa ja välillä, myös runsaampaan saatavilla olevien ohjeiden käyttöön. Lisäksi komissio aikoo edistää esikuva-analyysiä vesialan toimijoiden parissa. Komissio myös laatii parhaillaan tutkimusta vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanon kustannuksista ja hyödyistä. Lisäksi se aikoo edistää EU:n laajuisesti yhdenmukaistettujen menettelyjen ja välineiden kehittämistä muun muassa tutkimushankkeissa[24].

Toimenpide 4: otetaan ilmastonmuutos huomioon vesienhoidossa

Ilmastonmuutoksen vaikutukset, myös tulvien ja kuivuuden lisääntyminen, saattavat vaarantaa vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteiden saavuttamisen. Äärimmäisten sääolosuhteiden lisääntynyttä riskiä käsitellään jo jonkin verran tulvadirektiiviehdotuksessa. Veden niukkuutta ja kuivuutta koskevan yksityiskohtaisen analyysin tulokset sisällytetään vuoden 2007 puolivälissä annettavaksi suunniteltuun tiedonantoon.

Niiden lieventämis- ja sopeutumistoimien lisäksi, jotka sisältyvät Euroopan ilmastonmuutosohjelmaan ja suunniteltuun vihreään kirjaan ilmastonmuutokseen sopeutumisesta, komissio kannustaa hyödyntämään kaikkia mahdollisuuksia ottaa ilmastonmuutos huomioon vesipiirin hoitosuunnitelmissa ja tukemaan ilmastonmuutos-, lieventämis- ja sopeutumisstrategioiden niveltämistä osaksi EU:n vesipolitiikan täytäntöönpanoa.

Toimenpide 5: toteutetaan kunnianhimoinen Euroopan vesitietojärjestelmä (WISE)[25]

Komissio ja Euroopan ympäristökeskus ovat sitoutuneet kehittämään WISEn vuoteen 2010 mennessä. WISEen on tarkoitus kohdistaa kattavampia toimia, joilla nykyaikaistetaan ja yksinkertaistetaan tietojen keräämistä ja levittämistä EU:n vesipolitiikan kehittämiseksi. WISE on keskeinen osa laajempia aloitteita, kuten yhteistä ympäristötietojärjestelmää (SEIS) ja paikkatietoinfrastruktuuria (INSPIRE).

---

23 Ks. myös http://ec.europa.eu/environment/integration/pdf/final_handbook.pdf

24 Esimerkiksi meneillään oleva AquaMoney-hanke, jota rahoitetaan tutkimuksen kuudennesta puiteohjelmasta (http://www.aquamoney.org).

25 http://water.europa.eu

6. PÄÄTELMÄT

Raportit, jotka jäsenvaltiot ovat laatineet niille alun perin vesipolitiikan puitedirektiivin myötä asetetuista velvollisuuksistaan, sisältävät rohkaisevia tuloksia, vaikka joillakin aloilla onkin suuria puutteita. On vielä aikaa korjata puutteet ennen vuotta 2010, jolloin ensimmäiset vesipiirin hoitosuunnitelmat on määrä hyväksyä.

Vesipolitiikan puitedirektiivin suurimmat ongelmat ovat tähän saakka olleet huono täytäntöönpano ja taloudellisen analyysin puuttuminen. Toisaalta huomattavia parannuksia on tapahtunut kansainvälisessä yhteistyössä joillakin alueilla, myös EU:n naapurimaiden kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Lisätoimia tarvitaan kuitenkin vesipolitiikan sisällyttämiseksi osaksi muita politiikan aloja ja ilmastonmuutoksen vaikutusten, myös tulvien ja kuivuuden, huomioon ottamiseksi vesisyklissä, jotta pitkän aikavälin kestävä vesienhoito voidaan tosiasiassa panna täytäntöön kaikkialla EU:ssa.

Komissio haluaa uudistaa kumppanuutensa jäsenvaltioiden kanssa yhteisen täytäntöönpanostrategian yhteydessä, jotta joihinkin näistä tulevista haasteista voidaan vastata yhteistoimin. Yksi tärkeimmistä kysymyksistä on Euroopan vesitietojärjestelmän luominen.

Kaiken kaikkiaan tämä ensimmäinen kertomus vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanosta osoittaa, että EU on ottanut merkittäviä edistysaskeleita kohti kestävää vesienhoitoa Euroopan unionissa. Vesipolitiikan puitedirektiivi – yhdessä vielä käsiteltävänä olevien vesidirektiivien kanssa – tarjoaa kaikki tarvittavat välineet tosiasiallisesti kestävän vesienhoidon toteuttamiseksi EU:ssa tulevina vuosina. Sen välineiden optimaalinen täytäntöönpano on jäsenvaltioille kuitenkin edelleen haaste ja edellyttää niiltä huomattavia ponnistuksia.